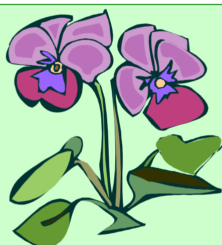

PENSEO

N-ro 139

Aprilo/2003

Monata Beletra Revueto en Esperanto

Honorita de Premio Grabowski, 1994

Fondita en 1990; Enretigita en 1997 **http://anteo.topcities.com**

Malfacile Eldirebla Kio en Koro

Malfacile Eldirebla Kio en Koro

Guozhu

En lastaj jaroj tre furoras verkado de prozo kaj eseoj. Ankaŭ mi tre ŝatas legi tiajn verkojn kun plezuro. El la majstraj eseoj furorantaj, al mi plej plaĉas tiuj verkitaj de la maljuna s-ro Zhang Zhong'xing. Mi aprecas kun admiro ke li vere lertas rakonti kaj rezoni. Legante liajn verkojn, ni kvazaŭ frontas al afabla grandaĝulo, kiu babilas al ni pri sia spertoriĉa vivo tra la homa mondo. Lia parolo estas plena de saĝo sed ofte ne sen humoro. Lia tono ĉiam estis tiel milda, trankvila, sincera kaj senurĝa, kondukante allogan babiladon. Aferoj, eĉ tre banalaj, nur se sub lia plumo, fariĝas gustoplenaj kaj interesaj. Frontante kontraŭ tia saĝa grandaĝulo, ni sentas nin kvazaŭ banita kaj benita de printempa zefiro.

El liaj eseoj, la "S-ro Maljuna Winter" precipe plaĉas al mi. La nomita eseo fakte estas ne longa, kaj certe ne okupas la plej gravan lokon inter la verkoj de s-ro Zhang Zhong'xing. Kaj, inter s-ro Maljuna Winter kaj s-ro Zhang Zhong'xing tute ne ekzistis multjara konateco de intimaj malnovaj amikoj. Por diri veron, ili estis nur preterpasantoj kiuj de tempo al tempo renkontis sin sur la sama vojo al laboro. Maksimume dirite, ili estis nur vojirantoj kun kapbalanca saluto reciproke. El vido de preterpasanto pri alia vojiranto kapsigne salutanta, nature oni ne povas ellabori gigantan kritikan biografion. Pli kredeble oni nur povas skribi siajn proprajn pensojn prenante la titolon kiel inspiran temon. Kaj, kio plej kortuŝis min, ĝuste estas la liberaj pensoj kun emocio de la verkanto, fine de la eseo, ne tiom koncernantaj al la pli aŭ malpli detalaj vivospuroj de la verkato.

S-ro Maljuna Winter estis usonano, naskiĝis 1887, venis al Ĉinio 1923, instruis en Ĉinio pli ol 60 jarojn, fine mortis kaj enteriĝis en Ĉinio. Homo havas sian individuan karakteron. S-ro Maljuna Winter emis trinki lakton, kaj manĝi branon. Tio ankoraŭ ne surprizas. Li vivis fraŭle dum multaj jaroj, kaj ne havis iun parencon en Usono. Tio vekis dubon ĉe s-ro Zhang: Kial li vivis tiel izole ? ĉu li pledis por la vivmaniero de dumviva fraŭleco? S-ro Maljuna Winter estis intima amiko de fama profesoro Wen Yiduo (1899-1946). Li venis al Ĉinio ja dank' al rekomendo de prof. Wen Yiduo. Post kiam Wen Yiduo estis murdita, dum multaj jaroj la cindro estis konservita en loĝejo de S-ro Maljuna Winter, tio atestas ilian neordinaran interrilaton. Foje en letero Wen Yiduo skribis ke Profesoro Winter havis "tre romantikan junecon", kaj s-ro Maljuna Winter neniam negis aŭ klarigis tiun aserton. S-ro Maljuna Winter iam havis grandan feran ĉing-on (antikva frapinstrumento por budaismo), kaj li klarigis al Wen Yiduo pri la utilo de la fera ĉing-o, ke li povis, en la sendorma nokthoro, frapi ĝin kaj aŭskulti ĝian muzikon.

Sed por kio necesas aŭskulti la muzikon de ĉing-o en la kvieta noktmezo kiam ĉiuj aliaj jam endormiĝis? Tre eble la aŭskultanto havis ion neeldireblan en sia koro. Kaj opinias s-ro Zhang, kiu havis scion pri budaismo, ke la muziko de ĉing-o povas, ĝenerale dire,

trankviligi koron; kaj, plidetale dire, rompi turmenton de amsopiro. La subaj versoj de Tang-dinastio

Ĉirkaŭe tra silento en aŭroro
aŭdiĝas nur preĝeja tintsonoro
sugestis ja pri tia animstato.

Laŭ opinio de antikvaj ĉinoj, la plej granda aspiro de la homo konsistas el nenio alia krom la duo: manĝado kaj geamo.

Kaj s-ro Zhang opinias, ke, por kontentigi la deziron de manĝado, nur se vi havas monon, vi sukcesos atingi la celon ĉu pli aŭ malpli frue en via vivo. Tamen, rilate la geamon, estas tro malfacile ke oni dirus sian kontentiĝon per "sen bedaŭro". Ĉar por tio necesas helpo de antaŭdestino plus bonŝanco. Male, kaj Mamono kaj potenco neniom helpas tiakaze. Do, nenio alia povas superi ĝin kiel la plej granda bedaŭro por homa vivo.

Se vi pensadus profunde, vi devas konstati, ke lia juĝo vere pravas. Kalkulu laŭ amplekso tempe de pratempo ĝis hodiaŭ, loke de nia ĝis fremdaj landoj, persone de kiuj konataj ĝis nekonataj sed nur iomete informitaj de vi, kaj poste diru: kiom da feliĉaj paroj en fea geedzeco finfine ekzistas? (Eble la paro de poetino Li Qingzhao (1084-ĉ.1151) povas esti kalkulata kiel unu ?) Tamen, kiom da estas tiuj kun finiĝo en feliĉo? (Al geedzoj Li Qingzhao trafis la granda malfeliĉo ruinigoj kaj de patrujo kaj de propra familio, tiel ke ŝi versis la faman ci-on Lanta Son-treniĝo: Triste, triste, morne, morne...) Vere nombrebla per niaj fingroj, jes, per pokaj fingroj!

Tiuflanke ne pli bone statas eĉ tiaj nobluloj kiaj reĝoj aŭ imperiestroj, al kiuj apartenas la tuta lando kiel propraĵo, kaj neniu rajtas malhelpi lin (aŭ ŝin) vivi en senlima poligamio (aŭ en senlima poliandrio). Kiom da el ili rajtas diri pri plena ĝuo de tute laŭdezira kontentiĝo en sia geama vivo? Ni rigardu al ne tro malproksima erao de Qing-dinastio, kiel vivis la pluraj imperiestroj en la lastaj eraoj? Ho ve! Mankis al ili la libero por elekti parulinon, mankis al ili la libero de enamiĝo, mankis al ili eĉ la libero de seksa vivo. Ĉio estis sub rigora kontrolado de la Imperiestra Patrino! Ili vivis eĉ malpli libera ol ordinara popolano, kiu ankoraŭ povas verse vei pri la "malica orienta vento, turmenta momento" ktp.

Tiuj malĝojoj kaj afliktoj en privata sento, ofte estas plej malfacile direblaj. Kontraŭ tia sufero, iuj volas rezisti, aliaj rifuĝi, la triaj forigi (unu el la forigaj rimedoj estis aŭskulti la muzikon de ĉing-o tra noktomeza silento). Sed plej ofte oni nek rifuĝis nek forigis nek diris, oni nur kaŝis tion profunde en sia korfundo, ke ili fariĝu privataj sekretoj.

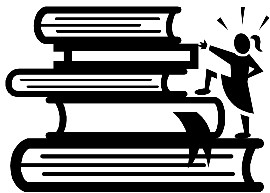

Ni devas kredi, ke ĉiuj homoj havas siajn proprajn privatajn sekretojn. se ekzistas ia diferenco, nur je tio ke iuj havas pli dum la aliaj malpli multe da privataj sekretoj. Kaj tio vekis bedaŭron de s-ro Zhang pri homaj biografioj, ke preskaŭ ĉiu biografio montras en unuflankeco nur "la korpan" sed ne "la koran" historion. Kial la kora historio restas malfacile eldirebla? La kialoj estas du: unue necesas la kapablo, due la deziro. Ekzemplojn de tiuj kiuj kapablas ni vidas aŭ en poemo Feniksa Harpinglo far Lu You (1125-1210), aŭ en poemo Pusaman far Li Yu (937-978). Rilate la deziron, ne sufiĉas ke nur la koncernanto mem havas, sed necesas ankaŭ la konvena socia medio. Do estas evidente, ke la malfaciloj ekzistas ne nur ene, sed ankaŭ ekstere.

Skribante pri geamo, eĉ se vi estas tute sentima pri probabla damaĝo al vi mem, tamen, ofte okazis, ke vi ne povas ne skrupuli pri la eventuala vundo al la dua, la tria koncernato... aŭ al pli multaj senkulpaj kromhomoj. Kaj tio rezultigis konsekvence ke

en la mondo tro multe da sekretoj ekzistis nur en koro de individuo aŭ nur inter la koncernatoj, kaj malaperis por eterne kune kun ilia forpaso. Jen kiom granda bedaŭro! Pri iu homo, eĉ grava persono kun dikaj biografioj, oni povas koni fakte nur en ega unuflankeco aŭ duona scio.

En tia senhelpeco, s-ro Zhang konsilas al ni, ke ni, kiel leganto, restu kontenta pri tia duona scio. Rilate s-ron Maljuna Winter, kvankam li vivis multajn jardekojn en fraŭleco, tamen li ja havis romantikan paseon. S-ro Zhang esperas, ke tiu romantika paseo, restigis al li, ne nur amarajn dolorojn, sed ankaŭ dolĉajn rememorojn.

2003-01-17

EL ***LAŬZI***

ĈAPITRO 70

(Laŭzi plendas, ke oni ne komprenas lian verkon, nek praktikas liajn ideojn, kaj tial li povas fari nenion alian krom surhavi krudan veston kun altvalora jado kaŝita en la sino.)

Miaj vortoj estas tre facile kompreneblaj kaj tre facile praktikeblaj,
Sed neniu sub la Ĉielo povas ilin kompreni, nek praktiki.
La paroloj devas havi sian originon,
Kaj la agoj devas havi sian principon.
Ĝuste pro sia nesciado pri tio,
Oni ne povas min kompreni.
Tiuj, kiuj min komprenas, estas tre malmultaj,
Kaj tiuj, kiuj povas min sekvi, estas apenaŭ troveblaj.
Jen kial la Saĝulo[1] portas krudan eksteran veston kaj tamen havas altvaloran jadon en sia sino[2].

[1] Vd. noton de ĉap. 2.

[2] Tiu ĉi metaforo signifas havi talentojn, kiujn aliaj ne rekonas, kaj sekve teni ilin nur por si mem.

ĈAPITRO 71

(La temo de tiu ĉi ĉapitro estas memkono. Laŭ Laŭzi nur tiu, kiu rekonas siajn mankojn kiel mankojn, estas homo saĝa, kiu povas esti libera de siaj mankoj.)

Scii, kion oni ne scias, estas plej bone;
Ne scii kaj tamen ŝajnigi, ke oni scias, estas terura manko.
Nur tiu, kiu rekonas tian mankon kiel mankon,
Povas esti libera de tia manko.
La Saĝulo[1] estas libera de ĉiaj mankoj,
Ĉar Li rekonas la mankojn kiel mankojn.
Jen kial Li estas liberaj de ĉiaj mankoj.

[1] Vd. noton de ĉap. 2.

tradukis WangChongfang

Secreto

Shen Chen

Noktomeze, Sun, la ĉefo de Imposta Buroo estis vekita de brua frapoj sur la pordo. Li surprizite saltis el la lito, kaptate de malbonaŭguro. Malferminte la pordon, li vidis viron kaj virinon starantajn tie. En la malhela lamplumo, li ne povis klare distingi la vizaĝojn de la venantoj. Kaj lia edzino elkuris

kun piĵamo surŝultre.

La viro serioztone diris, "Mi estas policano. Tio koncernas vian edzinon. Irigu ŝin enen." Post kiam Sun persvadis sian edzinon reiri al la litĉambro, li fermis la pordon kaj demandis dubeme, "Por kio vi venas?"

"Laŭ nia enketo, vi implikiĝis en prostituado ĉe harsalono lastnokte. Vi devas pagi punmonon de 5,000 yuan, alie mi sendos vin al policejo. Tuj nun!"

Ĉe tio, Sun eksaltetis, dirante, "Kial vi kulpigas min senkaŭze? Sciu, mi ne estas la homo, kiun vi povas incite libere…"

"Trankviliĝu. Ĉu vi konas ŝin?" Dirante, la viron elpuŝis la junulinon al la vizaĝo de Sun. Kiam Sun zorgeme ekzamenis ŝin, li eksentis tamburadon de la koro. La junulino estis tiu, kiu priservis lin ĉe la harsalono. Ŝi mallaŭte diris, "Mi jam konfesis…"

"Ĉu venigi vian edzinon por interkonsiliĝi?" demandis la viro en minacanta tono.

"Ne, nenecese." Sun tuj elpuŝis rideton al la vizaĝo. "Ĉu Frato atendas ekstere por iom da tempo, tiel ke mi prenu monon en la ĉambro…"

Kiam Sun revenis en la ĉambron, lia edzino demandis la kialon. Li veis, "La komercisto Sun Dapao donacis al mi dudek mil yuan. Tio malkaŝiĝis. Unue mi devas pagi 5,000 yuan al la policejo, kaj morgaŭ mi iros tien por klarigi. Ti one koncernas vin. Dormu do…."

La sekvantan matenon, la geedzoj ellitiĝis tre frue. Vidinte, ke lia edzino foriras al bazaro, li haste kuris al la harsalono. Surprizite li trovis, ke la harsalono jam malaperis senspure. La dommastro klarigis al li, ke luanto jam finpagis la lupagon kaj foriris oni ne scias kie.

Sun frapetis sian bruston kaj piedbatis la teron, murmurante, "Mi estas trompita, trompita…" Kiam li kolere revenis hejmen, lia edzino estis ordigante tolaĵojn. Ŝi sin turnis, kun larmoj en la okuloj, kaj diris, "Lastnokte, mi neniel povis Fermi miajn okulojn. Mi jam pripensis, se nur vi estos libera de leĝa punado, nia familio havos esperon. Antaŭ momento, mi jam iris al policejo kaj klarigis al ili, ke mi akceptis tiu dudek mil yuan malantaŭ via dorso, kaj tio ne koncernas vin. Ili ordonis min iri al la prokurorejo kaj konfesi ĉion. Mi tuj iru tien, tiel ke mi povos ŝirmi vin."

"Damnite!" Sun frapis sur la tablo tiel forte, ke la termobotelo sur ĝi falis surteren pro skuiĝo. Kvankam la boligita akvo surŝutis sur liajn piedojn kaj dolorigis lin, lit amen tenis sin muta longan tempon.

elĉinigis Hongjia

◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊

Eldonas Redakcio de *Penseo*
Disdonanto Lin Liyuan
Adreso: Ĉambro 501, N-ro. 72,
Strato Xitangxilu, Guangzhou,
Guangdong (510050)
……………………………………
POŜT-KUPONOJ ESTAS BONVENAJ!
……………………………………
Ĉefredaktoro: s-ro Yida Wei (Vejdo)
Adreso: Fremdlingva Fakultato, Shantou Universitato,Guangdong515063, Ĉinio
Tel: (0754) 2903012 (hejme)
E-poŝto: ydwei@stu.edu.cn
Ĉiujn kontribuaĵojn al la ĉefredaktoro.

_◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊_◊_